



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 46/2014-60

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2015 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Lubomíra Dobríka, Ludmily Gajdošíkovej, Milana Lalíka, Sergeja Kohuta, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Horné Lefantovce konaných 15. novembra 2014, za účasti [REDACTED], starostu obce Horné Lefantovce, takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2014 (faxom) doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaním doručeným 2. decembra 2014 (poštou) podľa § 59 ods. 1

zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Horné Lefantovce (ďalej aj „obec“), ako aj volieb poslancov do obecného zastupiteľstva obce konaných 15. novembra 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v napadnutých voľbách kandidovala na funkciu starostu obce. Sťažovateľka získala 215 hlasov zo všetkých platne odovzdaných hlasovacích lístkov (520) pre voľby starostu obce, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 41,4 %. Za starostu obce bol s počtom odovzdaných hlasov 233 (44,8 %) zvolený [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „zvolený starosta“). Rozdiel hlasov medzi sťažovateľkou a zvoleným starostom je 18 hlasov.

Uznesením pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 46/2014 zo 17. decembra 2014 bola sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce, prijatá na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti bola sťažnosť sťažovateľky odmietnutá ako podaná zjavne neoprávnenou osobou.

Sťažovateľka napáda zvolenie starostu obce [REDAKOVANÉ] pre neústavnosť a nezákonnosť volieb.

Podľa názoru sťažovateľky napadnuté voľby starostu obce nemožno považovať za ústavné ani za zákonné, pretože podľa vyjadrenia [REDAKOVANÉ], predsedu miestnej volebnej komisie (ďalej aj „predseda volebnej komisie“), ktorá plnila úlohy okrskovej volebnej komisie (ďalej len „volebná komisia“) podľa § 15 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“), ktorého čestné vyhlásenie pripája k sťažnosti, došlo k porušeniu zákona o voľbách pri sčítavaní hlasov, ktoré neprebehlo podľa jeho názoru v súlade s § 37 zákona o voľbách a ktoré opisuje takto: „[REDAKOVANÉ] spolu s členkou MVK [REDAKOVANÉ] začali spočítavať hlasy kandidáta [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]“

██████████, predseda MVK spočítaval hlasy sťažovateľky za prítomnosti pani ██████████
██████████, ktorá odrátavala s ním a tiež tam bola aj zapisovateľka p. ██████████, keď
člen ██████████ zakričal číslo 213 ako počet hlasov zistený pri sčítaní hlasovacích lístkov
u protikandidáta ██████████. Predseda komisie ██████████ práve tiež
dokončoval spočítavanie hlasov sťažovateľky a napočítal u nej 243 hlasov. Aj vizuálne bola
kopa ██████████ s hlasovacími lístkami ukladanými po 30 ks krížom na seba vyššia
ako u protikandidáta ██████████. Vzápätí vzala hlasovacie lístky sťažovateľky
členka komisie ██████████ a odniesla ich na druhý koniec stola za účelom ich
opätovného prerátania, po ktorom uviedla, že ich napočítala 215 tvrdiac, že 1. sčítanie
hlasovacích lístkov u sťažovateľky bolo chybné.

Potom si vzali hlasy sťažovateľky na prepočítanie členovia komisie, ktorí spočítavali
predtým volebné hlasy protikandidáta ██████████ a uviedli u tohto vyšší počet,
a to 233 hlasov ako pri 1. sčítaní, kedy napočítali 213 hlasov, pričom už mali poukladané
hlasovacie lístky po 10 ks krížom cez seba. Keď znovu hlasovacie lístky sťažovateľky
prepočítal predseda MVK, dospel už k novému výsledku 215 hlasov a keď prepočítal
hlasovacie lístky dané protikandidátovi ██████████ zistil nielen vyšší počet, a to 233
hlasov, ale aj to, že sa medzi nimi nachádza hlasovací lístok, na ktorom bolo zakrúžkované
číslo protikandidáta ██████████ a číslo kandidáta ██████████ bolo zakrúžkované
do polovice. Keď predseda MVK poukázal na to, že takýto hlasovací lístok je neplatný, člen
komisie ██████████ agresívne skríkol, že ten hlas je platný, v čom ho podporila aj členka
komisie ██████████ spolu so zapisovateľkou ██████████...

Nakoľko predseda komisie sa len prvýkrát zúčastňoval na komunálnych voľbách
vo volebnej komisii, kým ██████████ s ██████████ a ██████████ boli
už viackrát v MVK, títo členovia MVK neakceptovali námietku 18-ročného predsedu
komisie. Členovia komisie dokonca ešte pred spísaním zápisnice o výsledku voľby starostu
informovali ďalšieho kandidáta na starostu, pána ██████████, stojaceho pri otvorených
dverách volebnej miestnosti, o počte ním získaných voličských hlasov, ktorý následne
priestory obecného úradu opustil, avšak bol svedkom priebehu sčítavania hlasov
pri otvorených dverách, kričania, presadzovania sa ██████████, člena komisie
a nerešpektovanie námietok predsedu MVK. Mladého predsedu MVK starší členovia

komisie napokon presvedčili na podpísanie zápisnice MVK o výsledku volieb, o ktorých zákonnosti predseda MVK mal od začiatku sčítavania hlasov pochybnosti.“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka poukazuje na to, že „*po hlasovaní*“ boli hlasovacie lístky „*previazané motúzom*“ a prelepené lepiacou páskou, cez ktorú sa mal podpísať predseda volebnej komisie, avšak hlasovacie lístky zostali „*voľne zviazané na stole*“ aj po opustení volebnej miestnosti jej členmi a predsedom, ktorý odišiel doručiť zápisnicu o výsledku volieb obvodnej volebnej komisii zasadajúcej v Nitre.

Po voľbách, v pondelok 17. novembra 2014, bol predseda volebnej komisie volaný pracovníčkou obecného úradu, aby podpísal protokol o odovzdaní volebných spisov z volieb orgánov samosprávy obcí do úschovy obce (ďalej len „*protokol*“). Keď sa predseda volebnej komisie 20. novembra 2014 dostavil na obecný úrad, „*pracovníčka úradu mu v kancelárii starostu dávala na podpis Protokol a z vedľajšej kancelárie priniesla otvorenú krabicu s hlasovacími lístkami, niektoré boli zviazané špagátom a bol na nich podpis, iné boli len zviazané a nepodpísané, všetky však boli komukoľvek dostupné k manipulácii, preto predseda MVK listinu o odovzdaní dokumentov, ktoré v Protokole boli uvedené ako zapečatené, nepodpísal*“.

Sťažovateľka je preto toho názoru, že „*postupom miestnej volebnej komisie pri sčítaní hlasov boli závažným spôsobom porušené ustanovenia zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí, ktoré ovplyvnili zistený výsledok komunálnych volieb 2014, nakoľko po ukončení hlasovania podľa § 37 Volebného zákona neboli zapečatené nepoužité hlasovacie lístky a obálky, a celá volebná dokumentácia bola ešte aj po 5-ich ich dňoch od dňa konania volieb nezapečatená tak, aby sa s touto nedalo manipulovať tretími osobami*“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyhlásil voľby starostu obce konané 15. novembra 2014 za neplatné.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval zvoleného starostu, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Ústavnému súdu bolo doručené 12. januára 2015 stanovisko zvoleného starostu, v ktorom reagoval na argumentáciu sťažovateľky uvedenú v sťažnosti.

Zvolený starosta k priebehu volieb nedokázal zaujať objektívne stanovisko, pretože ako uviedol, „vo volebnej miestnosti počas sčítavania hlasov nebol osobne prítomný (tak isto, ako nebola vo volebnej miestnosti počas sčítavania hlasov ani [REDAKOVANÉ])“. Spochybnenie výsledkov volieb pre ich nezákonnosť a neústavnosť sťažovateľkou považuje za „účelovú, nedôvodnú a z pohľadu jej relevancie za bezpredmetnú“, pretože podľa jeho informácií bol priebeh volieb, ako aj sčítavanie hlasov a zapečatenie hlasovacích lístkov vykonaný v súlade so zákonom a podľa platných pravidiel.

Ďalej uviedol, že k predmetnej veci sa dokážu relevantne vyjadriť a túto skutočnosť potvrdiť samotní zúčastnení členovia volebnej komisie, zapisovateľka [REDAKOVANÉ], ako aj pozorovateľka [REDAKOVANÉ].

Zvolený starosta k osobe predsedu volebnej komisie okrem iného uviedol, že «*bol nominovaný do MVK za koalíciu SMER-SD a KDH rovnako ako Sťažovateľka. Žijem v obci Horné Lefantovce už 7 rokov a osobne som pána [REDAKOVANÉ] videl iba dvakrát, ale z počutia viem, že má 18 rokov a je členom politickej strany Smer-SD, pričom svoje stredoškolské vzdelanie si ukončuje už na druhej strednej škole a to individuálnym študijným plánom. Pán [REDAKOVANÉ] sa iniciatívne prihlásil o pozíciu predsedu MVK a od začiatku volieb ostatných členov volebnej komisie upodozrieval zo zaujatosti členov komisie (vypočutie členov), jeho vystupovanie ku vekom starším členom komisie bolo v niektorých prípadoch „nedôstojné“. Po prečítaní Sťažnosti mám podozrenie, že pán [REDAKOVANÉ] mohol byť práve nominantom Sťažovateľky, ktorý sa iniciatívne prihlásil za predsedu MVK, aby aj zo svojej pozície mohol narúšať plynulosť volieb a účelovo v prípade neúspechu Sťažovateľky narušiť a spochybniť samotnú platnosť volieb.*»

Na záver zvolený starosta ústavnému súdu navrhol, aby sťažnosť „na základe navrhovaných dôkazov, ktoré prispejú k rýchlemu rozptýleniu dôvodov na ktorých je sťažnosť postavená, podnet sťažovateľky zamietol ako neopodstatnený“.

Na predmetné vyjadrenie zvoleného starostu reagovala sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 26. januára 2015, v ktorom okrem iného poprela, že by sa so svedkom [REDACTED] pred voľbami poznala, keď uviedla, že ho „vôbec nepoznala až dovtedy, keď jej 3 dni po voľbách zatelefonoval, že sa chce... stretnúť, nakoľko nemôže spávať z dôvodov, ktoré jej neskôr povedal ohľadom neústavného a nezákonného postupu členov komisie vo voľbách do orgánov samosprávy obce“. Taktiež sťažovateľka poukázala na to, že členovia volebnej komisie svedka [REDACTED] „sami požiadali aby bol predsedom miestnej volebnej komisie“, pretože sú pracovne vyťažení. Tvrdenie zvoleného starostu, že svedok [REDACTED] sa iniciatívne prihlásil na pozíciu predsedu volebnej komisie, preto považovala za nepravdivé.

II.

Skutkové zistenia

Na základe uznesenia pléna ústavného súdu sp. zn. Spr. 1620/2014 zo 17. decembra 2014 ústavný súd vykonal 3. februára 2015 na Okresnom súde Nitra za prítomnosti sťažovateľky a jej právnej zástupkyne, ako aj za prítomnosti zvoleného starostu výsluch sťažovateľkou navrhnutých svedkov a taktiež sa oboznámil so zapečatenou volebnou dokumentáciou.

O skutočnostiach podstatných pre posúdenie a rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľky vo veci nezákonnosti a neústavnosti volieb starostu obce z výpovedí svedkov vyplynulo:

Svedok [REDACTED], predseda volebnej komisie, k zisťovaniu výsledkov volieb uviedol, že svedok [REDACTED] „roztrhal urnu“ a vysypal jej obsah. Potom sa spojili dva stoly

a na jednu kopu sa dali hlasovacie lístky pre starostu a na druhú kopu pre poslancov. Hlasy pre jednotlivých kandidátov sa potom vytriedili podľa mien a počítali sa, nikto neurčil, kto si ktorú kopu zoberie. On si zobral hlasovacie lístky pre sťažovateľku, spolu s nim ráтали aj svedkyňa [REDACTED] a [REDACTED] (zapisovateľka volebnej komisie). Keď ich sčítali, „vyšlo im 240 hlasov + 3 hlasy boli ešte na stole, takže to bolo spolu 243 hlasov“. Pre zvoleného starostu sčítavali hlasy svedkovia [REDACTED] a [REDACTED], „pôvodne im vyšlo 215“. Svedok ani nevedel, „ako to vzniklo, že sa začalo prepočítavať znova“. Podľa jeho výpovede najskôr si svedkyňa [REDACTED] od neho zobrala kopu, v ktorej boli hlasy pre sťažovateľku, a „sama ich narátala iba 215“. Prepočítavali sa hlasy aj pre zvoleného starostu, tých bolo pri prvom a druhom počítaní podľa svedka 213. Posledné sčítanie hlasov pre sťažovateľku urobila podľa jeho výpovede svedkyňa [REDACTED], ktorá „tiež narátala 215 hlasov“.

Počas sčítania hlasov okrem členov volebnej komisie, zapisovateľky a pozorovateľky, bol podľa výpovede svedka v miestnosti prítomný aj kandidát na starostu [REDACTED] so svojím bratom [REDACTED] – stáli v otvorených dverách volebnej miestnosti z vonkajšej strany.

Svedok ďalej uviedol, že pre kandidáta na starostu [REDACTED] „bolo napočítaných cca 50 hlasov, a to mu aj p. [REDACTED] povedala, a p. [REDACTED] to potvrdil. V tom čase ešte prebiehalo prepočítavanie hlasov pre sťažovateľku aj pre [REDACTED]. On (predseda volebnej komisie, pozn.) kopu hlasov pre [REDACTED] pozrel, bolo tam 233 hlasov“.

K podpísaniu zápisnice o výsledku volieb uviedol, že „sa podpisovala po skončení sčítania, jemu sa to už celé vtedy nepáčilo, ale neprejavil výhrady a zápisnicu podpísal“.

K ukončeniu zisťovania výsledkov volieb a podpisovaniu zápisníc uviedol, že „ani presne nevie, ako sa sčítavanie ukončilo, pamätá si, že potom sa volebné lístky zobrali, zložili, zviazali a zalepili, niektoré podpisoval aj on, nevie, či všetky. V jeho prítomnosti nedošlo k vloženiu zalepených lístkov do krabice a k jej zapečateniu. Asi týždeň po voľbách mu volali asi z OÚ p. [REDACTED], že má prísť niečo podpísať. Až neskôr sa dozvedel, že to má byť protokol o odovzdaní volebných spisov do úschovy obce. Keďže nevedel presne o čo ide, pýtal sa v okolitých obciach, a povedali mu, že u nich sa nič také nepodpisovalo, tak ani on to nepodpísal.“

Napokon svedok dodal, že po voľbách bol na obecnom úrade, „*lebo chcel vedieť, aký to lístok má podpísať*“. Svedkyňa [REDACTED] (zapisovateľka, pozn.) ho zobrala do kancelárie starostu, kde bola veľká škatuľa (ale nie tá, v ktorej bola ústavnému súdu predložená volebná dokumentácia), v ktorej sa nachádzali volebné lístky, ktoré „*boli zviazané a niektoré nemali jeho podpis*“.

Svedkovi boli predložené na nahliadnutie zväzky hlasovacích lístkov, pričom na jednej kope platných hlasovacích lístkov uvádza, že to nie je jeho podpis, ostatné podpisy nepopiera. Na kope nepoužitých hlasovacích lístkov tiež nie je jeho podpis.

Svedok [REDACTED], podpredseda volebnej komisie, uviedol, že po skončení volieb sa hlasovacie lístky vysypali z urién, najskôr z prenosnej, potom z tých ostatných. Kým sa pristúpilo k otváraniu obálok, museli ich prepočítať, či sedia s počtom odovzdaných hlasov. Toto prepočítavali viackrát, lebo im to nesesedelo. Až potom sa pristúpilo k otváraniu obálok, na jednu kopy sa vytriedili starostovia, na druhú poslanci. Hlasy pre starostov sa potom vytriedili podľa mien, kopy pre sťažovateľku si zobral predseda volebnej komisie. Najskôr to rátať sám (predseda volebnej komisie), potom mu pomáhali svedkyne [REDACTED] a [REDACTED], nepamätal si, či svedkyňa [REDACTED] (zapisovateľka) tiež rátala hlasy, to si nevšimol. On s ostatnými rátali hlasy pre ďalších kandidátov, aj pre zvoleného starostu. Svedok sa nepamätal, koľko hlasov prvýkrát narátali pre zvoleného starostu, len si pamätal, že „*prvýkrát to celé nesesedelo, a to počet odovzdaných hlasov pre všetkých 4 kandidátov s celkovým počtom odovzdaných hlasov*“.

Pokiaľ ide o hlasy pre sťažovateľku, tieto prepočítaval predseda volebnej komisie, nechcel, aby mu s tým svedok pomáhal.

Svedok poprel, že by hlasy sčítavala aj svedkyňa [REDACTED] (pozorovateľka) a uviedol, že „*ona tam celý čas sedela v kúte*.“ Dodal, že p. predseda to sčítavanie nejako nezvládal, a navrhol, aby si na pomoc zavolali občanov, na to svedok povedal, že „*môžu byť občania vo volebnej miestnosti, ale nie pri sčítavaní*.“

Pokiaľ ide účasť svedka [REDACTED] a jeho brata na sčítaní hlasov, uviedol, že títo neboli vnútri vo volebnej miestnosti pri sčítavaní hlasov, boli len opretí o otvorené dvere.

Svedok uviedol, keď skončili sčítanie hlasov, volebné lístky viazali a zapečatili a podpísali, pokiaľ niektoré neboli podpísané predsedom komisie, boli podpísané členmi

komisie. Lístky sa potom dali do škatule, bola to obyčajná škatuľa, ale on nevie, čo sa s nimi potom stalo, on to nemal na starosti. Uviedol, že aj on podpisoval po skončení sčítania zviazané lístky.

K podpísaniu protokolu z 22. novembra 2014 (podpísaný zapisovateľkou [REDACTED] a ním ako podpredsedom volebnej komisie), ktorého sa zúčastnili aj ďalší členovia volebnej komisie, okrem jej predsedu uviedol, že „*nakoľko p. [REDACTED] (predseda volebnej komisie) odmietal podpísať zápisnicu o odovzdaní volebných lístkov, túto podpísal on ako podpredseda. Podpis na protokole... je jeho.*“.

Svedok ďalej uviedol, že volebné lístky sa dávali do väčšej škatule, ako je tu táto uložená, nevie, čo sa dialo potom. Ale všetko bolo zapečatené a zviazané. K zapečateniu volebných lístkov a ich uloženiu do škatule, ktorá je tu v súdnej miestnosti, došlo pri podpísaní protokolu 22. novembra 2014. Po nahliadnutí do volebnej dokumentácie uviedol, že podpis na prelepených lístkoch (nepoužitú hlasovacie lístky, pozn.) je jeho.

Svedkyňa [REDACTED], členka volebnej komisie, uviedla, že sčítavanie začalo tak, že najskôr sa dali nabok nepoužitú lístky, ktoré previazali, prelepili a podpísali, potom sa otvorili urny, najskôr malú prenosnú, a potom väčšie, spočítali sa najskôr zavreté obálky, aby im sedel počet podľa zápisnice, koľko ľudí prišlo, až potom sa začali otvárať obálky. Vytriedili sa kopy, jedna pre poslancov, druhá pre starostu, lístky pre starostu sa rozdelili podľa mien, ona sama rátala hlasy pre svedka [REDACTED], ktorý mal 54 hlasov. Predseda volebnej komisie chcel sám počítajú lístky pre sťažovateľku, išlo mu to pomaly, museli na neho čakať. Svedkyňa [REDACTED] mu chcela pomôcť, ale on nechcel. Oni ostatní mali lístky spočítané, išlo im to rýchlejšie, lebo si dávali kopy po desať kusov a on (predseda volebnej komisie) si dával kopy po 30. Pokiaľ ide o počet hlasov pre zvoleného starostu, bolo ich „*od počiatku 233 hlasov, nie je pravdou, že ich bolo 213*“. Pre svedka [REDACTED] bolo narátaných 54 hlasov a pre ďalšieho kandidáta [REDACTED] 18 hlasov. Predseda volebnej komisie zahlásil pre sťažovateľku 243 hlasov. Podľa svedkyne, keď sčítali všetky nahlásené čísla, „*nesedelo im to podľa počtu odovzdaných hlasov*“, preto prepočítavali znovu všetky hlasovacie lístky. Tie si už potom rozdelili, najskôr si rozdelili kopu sťažovateľky, každý tak po 60, to spočítali,

potom prepočítali hlasy pre zvoleného starostu a napokon ďalších dvoch kandidátov, „*a potom im to už sedelo*“.

Pokiaľ ide o zapisovateľku komisie [REDACTED] a pozorovateľku [REDACTED], svedkyňa uviedla, že zapisovateľka bola prítomná pri sčítaní a pri druhom prepočítavaní aj sama hlasy počítala. Pokiaľ ide o svedkyňu [REDACTED], ktorá bola prítomná a sedela oproti svedkovi [REDACTED], tá hlasy nesčítavala, lebo to svedok [REDACTED] nedovolil, lebo nie je členkou komisie, ale potom na konci, keďže predseda volebnej komisie na tom trval, len skontrolovala lístky pre [REDACTED], že či sú všetky riadne zakrúžkované.

Po skončení sčítania sa hlasovacie lístky podľa výpovede svedkyne „*zviazali, zalepili*“ a predseda volebnej komisie to podpísal. Nevedela sa vyjadriť, či podpísoval aj niekto iný. Všetci podpísali zápisnicu, zviazané a zapečatené hlasovacie lístky sa dali do škatule, resp. hlasovacie lístky zostali na stole, previazané, prelepené, miestnosť sa zavrela, budova sa zakódovala. Predseda volebnej komisie to mal ísť potom so zapisovateľkou dať do škatule, zapečatiť a odovzdať, čo odmietal, tak potom zapisovateľka zavolala ostatných členov volebnej komisie a oni hlasovacie lístky vložili do škatule, ktorá pôvodne slúžila ako prenosná urna, ktorá sa prelepila a podpísala, „*podpísal to pán [REDACTED]*“.

Pokiaľ ide o výpoveď predsedu volebnej komisie, že vizuálne mala byť kopa pre sťažovateľku vyššia, svedkyňa uviedla, že „*oni hlasovacie lístky ukladali na kôpky po 10, p. [REDACTED] ich hádzal po 30, preto sa tá jeho kopa zdala väčšia. Bol veľmi nervózny. Trvá na tom, že [REDACTED] mal od začiatku 233 hlasov*“.

Svedkyňa [REDACTED], členka volebnej komisie, k priebehu sčítania hlasov uviedla, že po skončení volieb o 20.00 h sa otvorili urny, urnu vysypal svedok [REDACTED]. Najskôr spočítali neotvorené obálky, aby im to sedelo s počtom odovzdaných hlasov, skontrolovalo sa to podľa zoznamu voličov. Boli tam nejaké nezrovnalosti, ale nepamätá si, presne aké, keď to druhýkrát prepočítavali, už to potom sedelo. Až potom sa otvorili obálky, na jednu kopy sa dali starostovia, na druhú poslanci a došlo k sčítavaniu hlasov, na ňu žiaden z kandidátov na starostu nevyšiel, ona tak potom počítala poslancov. Predseda volebnej komisie si zobral kopy pre sťažovateľku, lebo sám to tak chcel, čomu sa ostatní

čudovali. Sčítanie mu trvalo dlhšie, „*lebo mal iný systém*“. Chcela mu pomôcť, ale nedovolil, aby s ním počítala. Potom sa vrátila k počítaniu hlasov poslancov. Uviedla, že hlasy pre kandidátov [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] boli rovnaké od počiatku. Len počet hlasov pre p. [REDACTED] bol vyšší a nesedelo im to s počtom odovzdaných hlasovacích lístkov, tak to prepočítavali znova. Nepamätá si, že by s nimi prepočítavala aj zapisovateľka [REDACTED]. Tiež si nepamätá, koľko hlasov napočítali, len si pamätá, že celkový počet hlasov sedel. Napokon to podľa nej skontrolovala pozorovateľka [REDACTED].

Svedkyňa ďalej uviedla, že po skončení sčítania sa hlasy zapečatili, zostali vo volebnej miestnosti. Nepamätá si, že by ich dávali do nejakej škatule, o to sa už nezaujímal. Bola prítomná pri odovzdávaní volebných dokumentov do úschovy, svedkyňa [REDACTED] im povedala, že predseda volebnej komisie to nechce urobiť, tak zavolala ostatných členov volebnej komisie. Volebnú dokumentáciu dali potom do škatule, ktorá je tu v súdnej sieni.

Na otázku, či vo volebnej miestnosti okrem komisie, zapisovateľky a pozorovateľky bol niekto prítomný, odpovedala, že svedok [REDACTED] bol v chodbe. Dvere do volebnej miestnosti boli otvorené.

Svedkyňa [REDACTED], členka volebnej komisie, k priebehu sčítania hlasovacích lístkov uviedla, že po skončení hlasovania a otvorení urien najskôr zráтали neotvorené obálky, či súhlasia s počtom odovzdaných hlasov, až potom sa obálky otvárali. Rozdelili si to na dve kopy, na starostu a poslancov, najskôr ráтали starostu. Tieto hlasovacie lístky si rozdelili podľa mien, ona mala najskôr počítať lístky pre sťažovateľku, ale tie si zobral podľa jej vyjadrenia predseda volebnej komisie, „*že on to spočíta*“. Ona potom počítala hlasy pre zvoleného starostu, „*napočítala ich 233*“. Ostatní členovia komisie počítali ďalšie hlasovacie lístky, potom si to prekontrolovali. Len predseda komisie mal v tom podľa nej „*chaos, zle si to ukladal, tak mu to dlhšie trvalo, a tiež ich narátal viac (nevie presne koľko to bolo), nakoľko keď tie lístky zráтали spolu, tak im to nesedelo. Bolo teda jasné že to budú musieť prepočítavať...*“. Prepočítavali to všetci, hoci predseda volebnej komisie to chcel podľa jej vyjadrenia „*počítať iba sám. Potom už narátali pre [REDACTED] asi 213 hlasov*“.

Sčítania hlasovacích lístkov sa podľa výpovede svedkyne zúčastnili všetci členovia volebnej komisie, aj zapisovateľka [REDACTED]. Svedkyňa [REDACTED] volebné lístky nesčítavala ani neprepočítavala, hoci to predseda volebnej komisie chcel, oni jej to nedovolili, lebo nebola členkou komisie, na konci len skontrolovala, či to sedí.

Po sčítaní všetkých hlasovacích lístkov sa podľa jej výpovede hlasovacie lístky najskôr zviazali a zapečatili nepoužité, potom neplatné, a napokon platné hlasovacie lístky zostali vo volebnej miestnosti, ktorá sa uzamkla. Predseda volebnej komisie si to ešte fotil, vrátane pomocného sčítavania.

K podpisovaniu protokolu z 22. novembra 2014 uviedla, že po voľbách sa potom stretli na odovzdaní volebných dokumentov do úschovy, predseda volebnej komisie neprišiel, svedkyňa [REDACTED] hovorila, že to odmieta podpísať. Potom na obecnom úrade dali zapečatené hlasovacie lístky do urny, prelepili ju a svedok [REDACTED] to podpísal.

Na účasť iných osôb ako členov volebnej komisie pri spočítavaní hlasov uviedla, že vo volebnej miestnosti bola prítomná pozorovateľka a svedok [REDACTED] bol na chodbe. Volebná miestnosť bola síce otvorená, ale tie ďalšie dvere z chodby boli uzamknuté.

Z výpovede svedkyne [REDACTED] bolo zistené, že táto bola zapisovateľkou volebnej komisie vo voľbách do orgánov samosprávy obce, inak je zamestnankyňou obce.

K svojej prítomnosti vo volebnej miestnosti uviedla, že v nej bola prítomná počas volieb, aj počas sčítania hlasov, toho prvotného sčítania sa nezúčastňovala aktívne, ale keď boli nezrovnalosti a došlo na prepočítavanie, tak prepočítavala hlasy aj ona. Pri prvom počítaní hlasy sťažovateľky počítal predseda volebnej komisie, „lebo on to tak chcel“, pri druhom prepočítavaní hlasy pre kandidátov [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] sedeli, nezrovnalosti sa zistili len u sťažovateľky. Ona sama navrhla prepočítanie, lebo pri prvom sčítaní sa napočítalo viac hlasov pre starostov, ako ich bolo v skutočnosti odovzdaných. Každý si to prepočítal u seba, svoju kôpku, ona počítala aj kandidátov [REDACTED] a [REDACTED], potom to po sebe prepočítavali, každý jednotlivú kôpu pre jednotlivých kandidátov.

Ďalej svedkyňa uviedla, že pri sčítaní hlasov bola prítomná vo volebnej miestnosti svedkyňa [REDACTED] (pozorovateľka), ale ona hlasy nepočítala. Prišiel aj svedok [REDACTED] pred koncom sčítania, ale ten bol vonku na chodbe. Na otázku, prečo boli dvere na zistené

volebnej miestnosti otvorené, odpovedala, že volebná miestnosť sa nachádzala v uzavretom priestore za bezpečnostnými dverami, ktoré boli uzavreté.

Po skončení sčítania hlasov a spísania zápisnice, ktorá bola podľa svedkyne podpísaná bez výhrad a bez problémov, sa volebné lístky zviazali, zapečatili a zostali vo volebnej miestnosti vedľa škatule s tým, že na druhý deň budú dané do úschovy obce. Podľa jej vyjadrenia, predseda volebnej komisie nemal na to čas, potom prestal brať aj telefón. Ona volebné lístky odniesla ešte v nedeľu do plechovej skrine na obecnom úrade v tom istom objekte, kde bola aj volebná miestnosť. Skriňa bola uzamknutá, ale kľúč ponechala v zámke. Prístup k tejto skrini má iba ona a jej kolegyňa. Určite tam nemôže nikto cudzí vojsť. V obci je majú taký zvyk, že volebné lístky sa berú do úschovy až nasledujúci deň po voľbách.

Svedok [REDAKOVANÉ], jeden z kandidátov na starostu vo voľbách do orgánov samosprávy, uviedol, že je pravdou, že bol prítomný vo volebnej miestnosti, lebo mu to podľa jeho názoru umožňuje zákon o voľbách, „*ak to dovoľí volebná komisia*“. Nebol priamo vo volebnej miestnosti, ale na chodbe, zotrval tam celkovo asi 20 minút. Keď odišiel, nevie, či komisia ešte niečo rátala. On tam bol z osobného záujmu, a keď videl, že nemá dostatok hlasov, tak odišiel. Pamätá si, že po prvom sčítaní predseda volebnej komisie oznámil, že v prospech sťažovateľky „*má 260 hlasov, robil si kôpky po 30, potom sa to prerátavalo*“.

Napokon svedkyňa [REDAKOVANÉ], pozorovateľka, uviedla, že pri sčítavaní hlasov sa vysypali urny, rozdelili sa hlasovacie lístky na poslancov a na starostu, potom si to členovia volebnej komisie rozdelili medzi sebou. Ona pri tom nebola, sedela ďalej. Keď sa prvýkrát hlasy spočítali, tak to členovia komisie nahlásili zapisovateľke, ktorá to potom zrátala a zistila, že počet hlasov nesedí. Zvolený starosta mal 233 hlasov a sťažovateľka 240 hlasov, tak sa potom rátalo znova, potom vyšlo pre sťažovateľku nejakých 220 hlasov. Ona sama sa sčítavania hlasov nezúčastnila, hoci predseda volebnej komisie to chcel. Po prvom prepočítaní jej dal kopy sťažovateľky, ale ona to nerátala, len pozrela, či je to kopa p. [REDAKOVANÉ] a on si to potom zobral. Keď sa začala písať zápisnica, ona už išla preč.

Volebná miestnosť bola otvorená, svedok [REDAKOVANÉ] a jeho brat stáli pri dverách. Ale potom odišli.

Z výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ], matky predsedu volebnej komisie, nevyplynuli žiadne relevantné skutočnosti týkajúce sa napadnutých volieb starostu obce.

III.

Právna úprava a relevantná judikatúra

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky a volieb do orgánov územnej samosprávy. Podrobnosti konania ústavného súdu s ohľadom na voľby do orgánov územnej samosprávy sú ustanovené v § 59 až § 63 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Podľa § 14 ods. 1 a ods. 2 zákona o voľbách každá politická strana, ktorá podáva kandidátne listiny do obecného (mestského) zastupiteľstva, deleguje najneskôr 55 dní pred dňom volieb do miestnej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka. Miestna volebná komisia musí mať najmenej päť členov. Ak miestna volebná komisia nie je v tomto

počte vytvorená spôsobom uvedeným v odseku 1, vymenuje zostávajúcich členov starosta obce (primátor).

Podľa § 15 ods. 4 zákona o voľbách okrsková volebná komisia:

- a) zabezpečuje priebeh hlasovania, najmä dozerá na správne odovzdávanie hlasovacích lístkov a dbá na poriadok vo volebnej miestnosti,
- b) sčíta hlasy a vyhotoví zápisnicu o hlasovaní, ktorú dostane každý člen komisie; prvopis zápisnice bezodkladne predloží miestnej volebnej komisii,
- c) odovzdá volebné dokumenty do úschovy obci.

Podľa § 15 ods. 5 zákona o voľbách v obci, v ktorej je utvorený iba jeden volebný okrsk, sa okrsková volebná komisia neutvára; jej úlohy plní miestna volebná komisia.

Podľa § 36 zákona o voľbách v miestnosti, kde okrsková volebná komisia sčíta hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie okrsková volebná komisia.

Podľa § 37 ods. 1 zákona o voľbách po ukončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nepoužité hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak okrsková volebná komisia použila na výslovnú žiadosť jednotlivých voličov aj prenosnú volebnú schránku, komisia obsah schránok po ich otvorení zmieša.

Podľa § 37 ods. 2 zákona o voľbách okrsková volebná komisia vyberie obálky s hlasovacími lístkami z volebnej schránky, spočíta obálky a porovná počet obálok so záznamami v zozname voličov. Neúradné obálky komisia vylúči.

Podľa § 37 ods. 3 zákona o voľbách po vybratí hlasovacích lístkov z obálok okrsková volebná komisia rozdelí hlasovacie lístky pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva

a osobitne pre voľby starostu obce (primátora). Potom zistí počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov. Výsledky zapíše do zápisnice o hlasovaní.

Podľa § 37 ods. 4 zákona o voľbách každý člen okrskovej volebnej komisie môže nazerať do hlasovacích lístkov. Predseda okrskovej volebnej komisie kontroluje správnosť sčítania hlasov.

Podľa § 40 ods. 2 zákona o voľbách okrsková volebná komisia zapečatí hlasovacie lístky, obálky a zoznamy voličov a odovzdá ich spolu s ostatnými volebnými spismi obci do úschovy.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu zákona o voľbách dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Nie každé porušenie zákona o voľbách teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel zákona o voľbách, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločenstvom demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie zákona o voľbách, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Vo všeobecnosti platí, že k tomu, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta, a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 118/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

S ohľadom na tieto zásady a kritériá ústavný súd teda posúdil, či sťažovateľkou namietané skutočnosti sú ústavne relevantným spôsobom porušením citovaných ustanovení zákona o voľbách.

Námietky sťažovateľky

Sťažovateľka namieta, že k nezákonnému priebehu volieb starostu obce došlo v dôsledku postupu volebnej komisie:

- pri sčítaní hlasov,
- pri zapečatení volebnej dokumentácie.

K prvej námietke sťažovateľky

Podľa vyjadrenia sťažovateľky v rozpore so zákonom o voľbách malo byť vo fáze zisťovania výsledkov volieb vykonané sčítanie hlasov. Po prvom sčítaní hlasov, ktoré pre sťažovateľku sám vykonával, tvrdil predseda volebnej komisie, že počet odovzdaných

hlasov v prospech sťažovateľky bol 243 hlasov a podľa neho pre zvoleného starostu bolo napočítaných 213 hlasov. Pri opakovanom prepočítaní hlasov už bol iný počet a v prospech sťažovateľky bolo napočítaných 215 hlasov a pre zvoleného starostu 233 hlasov.

Z dokazovania vykonaného ustaným súdom vyplynulo, že keďže pri prvom sčítaní hlasov bolo podľa vyjadrenia zapisovateľky napočítaných „viac hlasov pre starostov, ako ich bolo v skutočnosti odovzdaných“, bolo potrebné ich prepočítať. Podľa svedeckej výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] si hlasovacie lístky rozdelili tak, že, „najsôr si rozdelili kopy [REDAKOVANÉ], každý tak po 60, toto spočítali, potom prepočítali hlasy pre [REDAKOVANÉ] a nakoniec tých dvoch kandidátov (ďalších dvoch kandidátov, ktorí taktiež kandidovali na funkciu starostu, pozn.), potom im to už sedelo“. Potom podľa svedeckých výpovedí členov volebnej komisie už napočítali pre sťažovateľku 215 hlasov. Pre zvoleného starostu bolo podľa svedeckých výpovedí členov volebnej komisie (okrem predsedu volebnej komisie) od počiatku napočítaných 233 hlasov.

K vizuálne vyššej kope hlasovacích lístkov pre sťažovateľku ako pre zvoleného starostu, ako to uvádza vo svojej výpovedi predseda volebnej komisie a o čo sa okrem iného opiera aj sťažovateľka vo svojej sťažnosti, ostatní členovia komisie ako svedkovia zhodne uviedli, že oni si ukladali hlasovacie lístky v počte 10 kusov do kríža a predseda volebnej komisie si hlasovacie lístky odovzdané pre sťažovateľku ukladal po 30 kusov, takže sa jeho kopa zdala vyššia. Tiež takmer zhodne uviedli, že predseda volebnej komisie „mal v tom chaos, zle si to ukladal“.

Ústavný súd konštatuje, že z výpovedí svedkov (podpredsedu volebnej komisie, ďalších troch členiek, ako aj zapisovateľky a pozorovateľky) považoval za preukázané, že pre zvoleného starostu bolo pri prvom, ako aj pri opakovanom sčítaní hlasov napočítaných vždy 233 hlasov. Nikto (okrem predsedu volebnej komisie) nevypovedal, že by pri prvom hlasovaní bolo v prospech zvoleného starostu napočítaných 213 hlasov (tak ako to uviedol vo svojej výpovedi predseda volebnej komisie). Aj z volebnej dokumentácie, s ktorou sa ústavný súd oboznámil, konkrétne z písomností označených ako „POMOCNÉ“,

kde sa zapisovali členmi volebnej komisie napočítané hlasy pre jednotlivých kandidátov, vyplýva, že pre zvoleného starostu bolo vždy zapísaných 233 hlasov.

Ústavný súd uzatvára, že uvedený nesúlad počtu hlasov signalizuje chybu predsedu volebnej komisie pri sčítaní hlasov odovzdaných sťažovateľke, ktorá bola neskôr korigovaná opakovaným prepočítaním hlasov jednotlivých kandidátov na starostu, tak aby počet jednotlivých hlasov v ich súčte predstavoval počet platných odovzdaných hlasov vo voľbách do orgánov samosprávy na starostu.

K ďalšej skutočnosti, ktorá vyšla najavo až pri dokazovaní (pri výsluchoch), a to účasť pozorovateľky na sčítaní hlasov, ústavný súd konštatuje, že zo žiadnej z výpovedí svedkov (okrem predsedu volebnej komisie) sa táto nepreukázala, taktiež ani účasť svedka ■■■■■ priamo vo volebnej miestnosti pri sčítaní hlasov.

K účasti zapisovateľky na sčítaní hlasov (na ktorú sťažovateľka v sťažnosti priamo nepoukázala, ale ktorá vyšla najavo až v procese dokazovania) z jednotlivých výpovedí svedkov bolo zistené, že táto sa aktívne zúčastnila na opakovanom (druhom, kontrolnom) sčítaní hlasov, keď po prvom sčítaní hlasov súčet hlasov odovzdaných vo voľbách pre starostu prevyšoval počet odovzdaných obálok. Svoju účasť na opakovanom sčítaní potvrdila aj samotná zapisovateľka volebnej komisie svedkyňa ■■■■■.

Uvedený postup volebnej komisie pri sčítaní hlasov možno považovať za porušenie § 36 a § 37 ods. 1 zákona o voľbách, ktoré však samo osebe nemohlo spôsobiť neplatnosť volieb starostu obce.

V zmysle § 37 zákona o voľbách sa proces zisťovania vôle voličov zveruje výlučne do právomoci členov volebných komisií. Zapisovateľ volebnej komisie je „technickým pracovníkom“, ktorý v zmysle § 11a zákona o voľbách zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace s prípravou a priebehom rokovania volebnej komisie. Zároveň plní funkciu odborného poradcu volebnej komisie. Nie je však členom volebnej

komisie, ktorý by sa mohol zúčastniť sčítania hlasov (napr. m. m. PL. ÚS 1/07, PL. ÚS 4/2011).

Ústavný súd tu poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej osoby a inštitúcie zúčastnené na voľbách môžu jednotlivé ustanovenia zákona porušiť v rôznom rozsahu, intenzite, najmä však s rôznym dosahom. Predovšetkým reálny, faktický dosah a dopad zisteného porušenia konkrétneho ustanovenia je predmetom posúdenia, či je alebo nie je namieste postup podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Nie každé porušenie zákona o voľbách je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb navrhovateľom považovaný za skreslený. V konaní o volebnej sťažnosti sa musí preukázať uvedená príčinná súvislosť pomocou dostupných dôkazov. Konštatovať ju môže iba ústavný súd za situácie, že výsledok volieb vylučuje pravdepodobnosť iného výsledku pri zachovaní, resp. rešpektovaní konkrétne porušeného ustanovenia zákona o voľbách. Ak je teda nesporné, že výsledok volieb nemohol byť podstatným spôsobom ovplyvnený porušením zákona, nie je toto porušenie automaticky dôvodom na vyhlásenie volieb za neplatné (napr. PL. ÚS 27/99, PL. ÚS 26/03).

Na prvom sčítaní hlasov, ako sa preukázalo z výpovedí svedkov (okrem predsedu volebnej komisie), sa účasť zapisovateľky vylúčila, jej prítomnosť sa preukázala až na opakovanom, kontrolnom sčítaní, ktorá ako taká podľa názoru ústavného súdu v danom prípade nemohla ovplyvniť výsledky volieb. Uvedená skutočnosť preto sama osebe nie je spôsobilá na to, aby ústavný súd mohol vyhlásiť voľby za neplatné.

Z uvedeného vyplýva, že z vykonaného dokazovania vo vzťahu k námietkam sťažovateľky k sčítavaniu hlasovacích lístkov sa nepreukázala kauzalita medzi namietaným porušením právnej úpravy a nezákonnosťou volebného výsledku ako východiskový predpoklad na uplatnenie právomoci ústavného súdu v zmysle ustanovení § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

K druhej námietke sťažovateľky

Vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľky týkajúcej sa nezákonného postupu volebnej komisie pri zapečatení volebnej dokumentácie spočívajúcej okrem iného aj v tom, že po ukončení hlasovania nedošlo v zmysle § 37 ods. 1 zákona o voľbách k zapečateniu nepoužitých hlasovacích lístkov, ústavný súd uvádza, že sťažovateľka žiaden dôkaz na podporu svojho tvrdenia neposkytla a uvedené nevyplývalo ani z čestného vyhlásenia predsedu volebnej komisie a ani nebolo preukázané z výpovedí jednotlivých svedkov.

Výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ] („*Sčítavanie začalo tak, že najskôr sa dali nabok nepoužité lístky, ktoré previazali, prelepili a podpísali, potom sa otvorili urny, najskôr malá prenosná a potom väčšie, spočítali sa najskôr zavreté obálky, aby im sedel počet podľa zápisnice, koľko ľudí prišlo, až potom sa začali otvárať obálky*“.) potvrdzuje a výpovede ostatných svedkov nevyvracajú, že nepoužité hlasovacie lístky neboli zapečatené, tak ako to požaduje § 37 ods. 1 zákona o voľbách. Dokazovanie (výsluch svedkov, ako aj oboznámenie sa s volebnou dokumentáciou, v ktorej boli nepoužité hlasovacie lístky riadne zapečatené) nepreukázalo, že by sa došlo k akejkoľvek manipulácii s hlasovacími lístkami (či nepoužitými alebo inými).

Podľa § 40 ods. 2 zákona o voľbách, podľa ktorého volebná komisia zapečatí hlasovacie lístky, obálky a zoznamy voličov a odovzdá ich spolu s ostatnými volebnými spismi obci do úschovy. V kontexte tejto zákonnej úpravy predložila sťažovateľka tvrdenie o porušení predpísaného postupu tak, že k zapečateniu hlasovacích lístkov a obálok nedošlo a tieto boli zabezpečené nedostatočne, a to tak, že „*boli komukoľvek dostupné k manipulácii*“. Sťažovateľka poukazuje na to, že po voľbách, keď sa predseda volebnej komisie dostavil na obecný úrad, aby podpísal protokol, pracovníčka obecného úradu doniesla otvorenú škatuľu s hlasovacími lístkami. Niektoré boli „*zviazané špagátom a bol na nich podpis, iné boli len zviazané a nepodpísané*“. V tomto smere však sťažovateľka nepoukázala na potencionálnu možnosť následnej nezákonnej manipulácie s hlasovacími lístkami a obálkami v snahe ovplyvniť volebný výsledok.

K týmto námietkam, v súvislosti s ktorými sťažovateľka poukázala na nálezy ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 1/07 a sp. zn. PL. ÚS 56/2011, ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že v princípe takéto porušenie zákona o voľbách možno považovať za závažné. V rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 1/2010 ústavný súd už uviedol, že v rámci konania o volebných sťažnostiach (agendy volebného súdництва aj vo vzťahu ku konaniam ústavnému súdu o týchto veciach) sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych vád“ volebného procesu, t. j. takých porušení zákona o voľbách, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta. Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a zložením zastupiteľského zboru alebo minimálne takej novej príčinnej súvislosti (princíp potenciálnej kauzality).

V danom prípade však sťažovateľka iba konštatovala, že s hlasovacími lístkami a obálkami sa mohlo aj po odchode volebnej komisie z volebnej miestnosti neoprávnene manipulovať. Teda netvrdí, že sa manipulovalo a dôkaz, ktorý v tejto otázke predložila (písomné vyhlásenie predsedu volebnej komisie) je v tomto smere zhodný a neprináša žiadnu ďalšiu či novú informáciu (celé vyhlásenie je napokon v podstatných častiach identické so sťažnosťou). Ani z dokazovania vykonaného ústavným súdom (z výpovedí jednotlivých svedkov a z odpečatenej volebnej dokumentácie) sa nepreukázala manipulácia s hlasovacími lístkami.

Z výpovedí jednotlivých svedkov bolo preukázané, že po ukončení sčítania hlasov boli hlasovacie lístky, ako aj obálky riadne zapečatené (zviazané motúzom, prelepené a podpísané buď predsedom alebo podpredsedom volebnej komisie). Uvedené potvrdil napokon aj sám predseda volebnej komisie, keď vo svojej výpovedi uviedol, že *„ako sa sčítavanie ukončilo, pamätá si, že potom sa volebné lístky zobrali, zložili, zviazali a zalepili, niektoré podpisoval aj on, nevie či všetky. V jeho prítomnosti nedošlo k vloženiu zalepených lístkov do krabice a k jej zapečateniu“*. Na inom mieste svedok ██████████ vo svojej výpovedi

uviedol, že keď prišiel na obecný úrad, aby zistil, „*aký lístok má podpísať*“, videl v nejakej škatuli pohádzané volebné lístky, „*tieto boli zviazané a niektoré nemali jeho podpis*“.

Takto zviazané a zapečatené hlasovacie lístky a obálky a ďalšia dokumentácia bola uložená podľa výpovede členov volebnej komisie do škatule, resp. niektoré ostali na stole. Volebná miestnosť sa zavrela, budova zakódovala. Podľa vyjadrenia zapisovateľky volebnej komisie tieto potom v nedeľu odniesla v škatuli do plechovej skrine (ku ktorej má prístup len ona a jej kolegyňa), ktorá sa nachádza taktiež na obecnom úrade, avšak v inej miestnosti. Keďže v pondelok po voľbách (ako aj v ďalšie dni) predseda volebnej komisie odmietol prísť odovzdať volebnú dokumentáciu do úschovy obce (čo vo svojej výpovedi aj potvrdil), k podpísaniu protokolu a odovzdaniu volebnej dokumentácie do úschovy obce (jej uloženiu do prenosnej volebnej schránky, tak ako bolo predložená ústavnému súdu) došlo až týždeň po voľbách.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že možnosť zneužitia volebných materiálov opomenutím ich riadneho zabezpečenia proti tomu síce možno označiť za potencionálnu volebnú vadu, avšak podľa názoru ústavného súdu táto vada sama osebe nie je spôsobilá vyvolať dôvodnú pochybnosť o zneužití tejto volebnej dokumentácie, resp. o zneužití hlasovacích lístkov členmi príslušnej volebnej komisie, pracovníkmi obecného úradu alebo tretími osobami, ktorého výsledkom by bolo konanie majúce dopad, resp. vplyv na samotný výsledok volieb.

Pokiaľ ide o druhú rovinu uvedenej námietky týkajúcu sa podozrenia o účelovej, nezákonnej manipulácie s hlasovacími lístkami, ústavný súd konštatuje, že obsah volebnej dokumentácie preskúmanej priamo ústavným súdom nijako nenasvedčuje nezákonnej manipulácii s hlasovacími lístkami a obálkami (s cieľom ovplyvnenia volebného výsledku). Treba vychádzať z toho, že pokiaľ by potenciálne došlo k nedovolenému vhadzovaniu obálok s účelovo upravenými hlasovacími lístkami do urny, takýto stav by sa zákonite prejavil v etape zisťovania výsledku volieb nesúlalom počtu obálok obsahujúcich hlasovacie lístky po ich vybratí z urny so záznamami (odrážajúcimi počet zúčastnených voličov) v zoznamoch voličov. Konkrétne by celkový počet obálok s hlasovacími lístkami

po vybratí z urny prevyšoval počet voličov zúčastnených na voľbách podľa vyznačenia voličskej účasti v zoznamoch voličov. Z obsahu zápisnice volebnej komisie o výsledku volieb vyplýva, že počet voličov, ktorým boli vydané obálky s hlasovacími lístkami (525 voličov), korešponduje s počtom voličov zúčastnených na voľbách (525 voličov). Uvedené údaje, ktorých pravdivosť nebola sťažovateľkou nijakým spôsobom spochybnená prostredníctvom označených dôkazov, za daného stavu vylučujú možnosť nedovoleného dodatočného vhadzovania upravených hlasovacích lístkov s cieľom ovplyvniť volebný výsledok (PL. ÚS 83/2011).

S ohľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že uvedené skutočnosti nemôžu v objektívnom pozorovateľovi založiť dôvodné podozrenie, že v dôsledku nich došlo manipulácii volebných lístkov, a preto uvedené námietky sťažovateľky ústavný súd považoval za právne irelevantné.

Podľa názoru ústavného súdu charakter porušenia § 37 ods. 1, 2 a 3, ako aj § 40 ods. 2 zákona o voľbách a spôsob, akým k nemu došlo v posudzovaných voľbách, by za určitých okolností bolo možné posúdiť ako závažné porušenie zákonnosti volieb majúce potenciál ovplyvnenia výsledkov volieb. Pri hodnotení dôkazov v ich súhrne a vo všetkých súvislostiach však v danom prípade ústavný súd musí konštatovať, že žiadne jeho ďalšie zistenia nenasvedčujú zneužitiu uvedeného nezákonného postupu volebnej komisie a spolu s údajmi o rozdieloch v počte získaných hlasov medzi zvoleným starostom obce a ostatnými kandidátmi oprávňujú ústavný súd vyvodiť záver, že uvedené porušenie zákona neovplyvnilo výsledky volieb starostu obce.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že zistená intenzita pochybení miestnej volebnej komisie je v spojení s neopodstatnenosťou ďalších námietok sťažovateľky celkom zjavne nedostatočná na to, aby ústavný súd mohol uplatniť svoju právomoc podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásiť voľby starostu obce konané 15. novembra 2014 za neplatné.

Pre právne posúdenie všetkých námietok sťažovateľky z ústavných a zákonných hľadísk je podstatné, že všetci členovia volebnej komisie podpísali zápisnicu o výsledku volieb bez uvedenia námietok. Preto neskoršie čestné vyhlásenie predsedu volebnej komisie nemá pre ústavný súd vysokú vypovedaciu hodnotu.

Záver

Ústavný súd berúc do úvahy všetky zistenia konštatuje, že tvrdenia sťažovateľky, na základe ktorých namieta nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce konaných 15. novembra 2014, nepredstavujú v okolnostiach daného prípadu také porušenia ústavy a zákona o voľbách, ktorých rozsah a intenzita by mohli podstatným spôsobom reálne ovplyvniť, kto bol v napadnutých voľbách zvolený za starostu obce.

Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že jeho skutkové zistenia v danom prípade neumožňujú vysloviť záver (napriek tesnému volebnému výsledku) o takom hrubom alebo závažnom, prípadne opakovanom porušení volebných predpisov pri voľbách starostu obce Horné Lefantovce, ktoré by preukázateľne ovplyvnili výsledok týchto volieb a mohli by byť podkladom pre zrušenie týchto volieb ústavným súdom. Sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno tým, že nepreukázala také porušenie zákona o voľbách, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom volieb, a preto bola jej sťažnosť podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavným súdom zamietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2015